

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmvla Casvvm Conscientiae De Sacramentis

Gretser, Jacob
Ingolstadii, 1611

De Baptismo.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40295

*Antipharmacum ex Locis Philippi.
tit. de Sacramentis.*

HOMINES profani (id est Zuuinglius & Zuuingliani) cogitant sacramenta esse signa professionis, qua discernant à ceteris hominibus nos, qui quasi huic fœderi adiuncti sumus, ut discernebat Romanum toga ab aliarum nationum hominibus, seu esse signa quorundam officiorum erga homines. Profanus ergo est Zuuinglius, quia hoc disertè docet, ut iam vidimus.

Quæritur XII. In quo prædicamento ponatur sacramentum. Respondeo, Hunnium Tract. de Sacramentis in genere, tria Prædicamēta, quasi domicilia, sacramentis, assignare; primò & primariò, Prædicamentum *Actionis*. II. Prædicamentum *Substantia*. III. Prædicamentum *æis π*, seu *Relationis*. Ego nihil addo, sed Logicis committo, ut dispiciant, num tria prædicta prædicamenta hoc nouo inquilino augere velint.

DE BAPTISMO.

VERITUR I. Quæ sit notio seu etymologia huius vocabuli *Baptismus*. Respondet Lutherus: *Nomen, Baptismus Græcum est, Latine potest verti mersio, cum immergimus aliquid in aquam, ut totum tegatur aqua. Et quamuis ille mos (immergendi) iam aboleuerit apud plerosque (neg, enim totos demergunt pueros, sed tantum paucula aqua perfundunt) debebant tamen prorsus immergi & statim retrahi, id enim etymologia nominis postulare videtur. Et Germani quoque, baptismum Tauff / vocant, à profunditate, quam tieff / illi sua lingua vocant, quod pro-*

Luth. hom. de baptismo tom. 1. lat. VViteb. Eadem ferè habet Lutherus, lib. de Captiuit. Babyl. tom. 2. lat. VViteb. fol. 75. edit. 1562.

profundè demergi conueniat eos, qui baptizantur. Et sanè, si spectes quid baptismus significet, idem requiri videbis. Hoc enim significat, ut vetus homo & natiuitas nostra plena peccatis, quæ ex carne & sanguine constat, tota per diuinam gratiam demergatur. Debat igitur modus baptizandi respondere significationi Baptismi, ut certum ac plenum eius ederet signum.

Antipharmacum.

Tom. 7. latino.
Viteb. fol. 378.

VIDETVR *Cassia* noster velle immersionem ad baptismum esse simpliciter necessariam. Sed Lutherus opponimus Lutherum, qui homilia secunda de Baptismo ita scribit: *Vides baptizandum aquis immergi aut perfundi. Hic scio eum baptismum verum esse baptismum.* Verus igitur baptismus sine immersione, cum perfusione seu affusione, seu aspersione aquæ verè potest subsistere. Non est igitur verum, quod Lutherus ait, *baptismum ex vi Ety- mi seu notationis suæ* requirere immersionem; nam *Bæmli* seu significat etiam *lauare & tingere*; lotio autem & tinctio absque immersione; sola perfusione seu aspersione perfici potest, ut patet experientia; quia & manus, & caput, & alia membra quis tingere, & lauare potest absque vlla in aquam immersione; sed sola affusione seu aspersione. Neque Germanicum vocabulum aduersatur, nam vulgari cõsuetudine dicimus: *Man hat ihn redlich taufft. Er ist dapffer taufft worden:* hoc est, egregiè baptizatus est; qui loquendi modus etiam tunc obtinet; cum quis non est immersus, sed vel perfusus, vel etiam imbribus ex sublimi lapsis, probè madefactus.

Neque baptismi significatio repugnat, ut sibi Lutherus persuadet; quæ alia non est, quàm ut peccata nostra ablui & penitus elui indicentur; abluuntur autem & eluuntur.

eluantur non ſola immerſione, ſed & aquæ infuſione & aſperſione. Quocirca baptiſmus generatim peccati ablutionē ſignificat, ſiue ea fiat per immerſionem, ſiue per ablutionem.

At nūc audiat *Caiſta* noſter Beza, & ab illo patienter, quæ neſcit, diſcat. Nam in Quæſtionibus & Reſponſionibus de Sacramentis, quæſt. 152. obiicit ſibi Beza. *At Dei verbum immerſionem videtur requirere* (in baptiſmo) Reſpondet Beza. *Fateor hoc declarare nomen ipſum baptiſmi præciſa ſignificatione acceptum: (erras, Beza, quia τὸ βαπτίζω generali notione lotionem, ſeu ablutionem ſeu tinctionem ſignificat, ſiue fiat per immerſionem, ſiue per aſperſionem & affuſionem.) neque mirum eſt in adultis hoc fuiſſe obſeruatum, præſertim in Iudea, & calidis illis regionibus, in quibus id fieri nullo valetudinis periculo potuit. Sed ſpectādum ipſum Baptiſmi ſcopum arbitror, quem etiam ſimplici aſperſione aqua, perfuſis infantibus, retineri conſtat, quemadmodum in legalibus purificationibus (quibus noſter quoque Baptiſmus adumbratus eſt) aſperſio ſufficiebat: neq; magnopere laborandum, multane an pauca aqua totum corpus mergatur, an caput duntaxat aſpergatur.*

Idem Beza in Epistoſta ad Thomam Tiliū, quæ eſt ſecunda inter Epistoſtas Bezae ita Lutherum, refellit: *Iuſſit Chriſtus nos baptizari, quo verbo certum eſt ſignificari immerſionem* (vbi hoc eſt certum? In Gymnaſio & Lexico Bezae. Nam, vt antea dictum, τὸ βαπτίζω generale eſt ad ablutionem per immerſionem.) *Num igitur malè baptizantur, qui aqua tantum iniecta aſperguntur? Imò quod eſt in illa actione merè ſubſtantiale (nempe aqua ablutio) rectè obſeruatum eſt ab Eccleſia. Immeritò verò pro atatis & regionum conditione, vel retenta eſt, vel in ſimplicem aſperſionem nulla cura baptiſmi imminutione quodammodo commutata.*

B

Quæ-

*Tit. de Baptif-
mo, & in Col-
loq. Lat. tom. 2.
fol. 130. b. edit.
Francof. in 8.*

Quæritur II. Quæ sit materia Baptismi. Respondet Lutherus in Colloquiis Germanicis. *Quidquid dici potest balneum, id etiam seruire & aptum esse ad baptismum.* Ex quo ineuitabiliter sequitur, baptismum, ex Lutheri sententia, administrari posse, si desit aqua *in vino, cereuisia, mulso, lacte, sanguine, & id genus aliis, quia ex his omnib⁹ potest balneum confici.*

*Est epist. 2. Be-
za, & tom. 3. Ope-
rum Theolog.*

Luthero succinit Beza epistola ad Thomam Tiliam. *Desit aqua, inquit Beza, & tamen baptismus alicuius differri cum adificatione non possit, nec debeat, ego certè quouis alio liquore (ergo etiam vino, mulso, lacte, & quod dictu turpe, lotio) non minus ritè quàm aqua baptizari. Nec aliter de his rebus ipsi etiam supersticiosissimi scholastici scriptores censuerunt. Mendacium impudens cum insigni calumnia.*

Antipharmacum ex Luthero.

*Tom. 7. Lat.
VVeib. fol. 350.
a. edit. 1557.*

NON iniuria interrogas; num verum sit quod Lutherus & Beza præcedente quæstiuncula docuerunt. Respondet Lutherus, non esse verum: ita enim scribit homilia de baptismo: *Si aliud quidpiam adhiberes, quàm eam creaturam, quam expressit & adhiberi iussit Deus, (hoc est, præter aquam) etiamsi illa verba recitabis, quæ iussit recitari, videlicet, baptizo te in nomine Patris, &c. tamen non baptizares, sed Deo illuderes, & sacramentum ignominia contumeliæq; afficeres; (illudunt igitur Deo Lutherus & Beza, & sacramentum ignominia afficiunt, cum docent, quemlibet alium liquorem, deficiente aqua, adhiberi posse) nam institutum & mandatum Dei per quod creatura (nempe aqua) nominatim expressa est, temerè & contumaciter contemnis ac negligis, &c. Hoc non ipse excogitavi, somniaui, finxi, aut elegi, nec ex propria intentione proprioque consilio institui aut incepti, sed*

ſed Deus hoc mihi mandauit, ut eam creaturam, eaq; verba ſumerem, iſq; ad eum modum vterer, ſicuti hic Baptiſino probare poſſumus, quod nobis mandatum det, iubeatq; baptizare, hoc eſt, hominem aqua immergere; & verba hæc: In nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti addere. Hunc aqua baptiſmum nec ego, nec quiſquam hominum ipſe elegit, aut inſtituit, ſicuti incantatores, &c. nec verba mihi ipſe ſinxi, aut propria deuotione pronunciaui, ſed vtrumque tam aqua quàm verbum diſertè & clarè nominata mihi & indicata ſunt, eiſq; mandato comprehenſa, ſepta & munita. In nulla etenim re, quantumuis minuta & exigua quidquam proprio conſilio, deuotione aut intentione, quocunq; tandem nomine vocetur aut modo id fiat, vult à nobis ſuſcipi aut tentari, nec ſecum vlllo modo agi quidquam citra ſuum verbum & certum apertumque mandatum: multo minus id ferre vult aut poteſt, in his ſummis rebus, qua propriè Dei opera ſunt, in quibus nos nihil omninò quicquam præſtamus aut facimus. Ob id totum comprehendit & includit ſuo mandato, & ut certò omnia ſciremus, tam diligenter omnia adminiſtrat & tam attentè munit omnia, ut ſingulas partes ſuis nominibus nuncupet & clarè exprimat, qualia ſigna, aut quas creaturas velit, formamq; ipſe præſcribit, quomodo verba ea ſonare debeant, ut illa ipſa ſigna, nec alia; illa ipſa verba, nec alia; hic adhibeantur. Sic enim mandauit Deus ipſe, ut creatura hæc, videlicet aqua adhiberetur, & ut verba ipſius nomine pronunciaſentur. Cum itaq; vtrunq; hoc fit iuxta ipſius mādātum; (hoc eſt cum aqua & verba à Chriſto præſcripta adhibentur) tum & dicitur, & eſt citra omnem controuerſiam ipſiſſimus & verus baptiſmus.

Hæc non malè Lutherus contra ſua & Bezæ deliria. Diſertus tamen in alio ſermone de baptiſmo, qui extat in eodem tom. 7. Witeberg. *Ut maximè ſit impius & incredulus (qui baptizat) nihil de baptiſmo hinc vel accedit vel* Fol. 377. a.

decedit, &c. attamen si modò institutionem Christi seruauerit, nec VINO, CEREVISIA, LIXIUIO aut alia quapiam re liquida, sed AQVIS, addito Dei verbo, baptizauerit, tum uocatur & est verus & sacrosanctus baptismus: siquidem hic omnia adsunt, quæ ad substantiam & perfectionem baptismi pertinent; uidelicet AQVA NATURALIS, uerbum, hoc est, forma, & institutio aut mandatum Dei.

Antipharmacum ex Hunnio.

HVNNIUS cap. 10. de baptismo, quærit, num liceat aqua deficiente baptizare alio liquore. Respondet: Minimè, nam pertinet aqua ad baptismi substantiam, &c. Idcirco, si quis uteretur uino, lacte, &c. peccaret in institutionem Christi, & abuteretur nomine sacrosanctæ Trinitatis, copulando id cum eiusmodi elemento, cum quo per nullum Dei uerbum hoc modo esset copulatum; & quia talis ablutio quæ uino, lacte, alio uel liquore ab aqua substantia ratione diuerso fieret, destitueretur omni uerbo Dei, &c.

*Luth. in Capti-
uit. Babylon.*

Quæritur III. Quæ sit forma Baptismi. Respondet Lutherus: Quocunque modo tradatur baptismus, modo non in nomine hominis, sed in nomine Domini tradatur, uerè saluum facit. Imò non dubitem, si quis in nomine Domini suscipiat, etiam si impius minister non det in nomine Domini, uerè baptizatum esse in nomine Domini. Non enim in conferetis tantum, quantum in suscipientis fide uel usu, sita est uirtus baptismi. Quo cessat illa otiosa contentio, qua de forma baptismi (quam appellant ipsa uerba) litigant; Græcis dicentibus; Baptizetur seruus Christi: Latinis; Ego baptizo. Item alij, rigidissimè nugantes, damnant sic dici; Ego baptizo te in nomine Iesu Christi: quo ritu certum est Apostolos baptizasse, ut in Actis Apostolicis legimus, uolunt quæ nullam aliam deinceps ualere, quam istam;
Ego

Ego baptizo te in nomine Patris & Filij & Spiritus ſancti, Amen. Sed fruſtra contendunt; nihil enim probant, ſed ſomnia duntaxat aſſerunt.

Ex hac Iſlebici Caſiſta doctrina ſequitur, nihil referre, quibuſcunq; verbis Miniſter in Baptiſmo vtatur; ſufficere, ſi, qui accipit baptiſma, id in nomine Domini accipiat; etiam ſi Miniſter illud in nomine hominis conferat.

Concinit Luthero Zuuinglius: qui in libro de vera Tom. 2. Opera Zuuinglij. Religione non vetat, quo minus quis, dum baptiſmũ confert, vtatur illis verbis: Ego te baptizo in nomine Patris, &c. Sed tamen aperte docet, non eſſe vllam certam formam baptiſmi; ſed poſſe quamlibet aliam adhiberi, quæ ſignificet, nos per baptiſmum, Patri, Filio & Spiritui ſancto conſecrari & dedicari.

Idem Zuuinglius libro de baptiſmo hoc longè clariuſ docet. Ait enim: *Baptizare in nomen Patris & Filij & Spiritus ſancti eſt, eos Deo Patri, Filio, & ſancto Spiritui ini-
ziare, conſecrare & obſtringere*, qui priuſ hinc inde diſperſi, tanquam oues, paſtore, id eſt, Deo deſtituti errabant. Nolo autem hac ita accipi, vt communem illam, & iam diu in Eccleſiis uſurpatam baptizandi formulam vel damnem, vel reiiciam, qua in nomine Patris, Filij & Spiritus ſancti ferè omnes baptizare conſueuerunt. (Etiſi non damnas directè, damnas tamen oblique & per ambages; dum doces; baptiſmum valere; licet quis verba à Chriſto præſcripta nõ adhibeat. Iam perge.)

Interim tamè veritatem ſilentiopraeterire nec poſſum nec debeo. Chriſtus Ieſus baptiſmi formulam, qua vteremur, hiſ verbis non inſtituit, quemadmodũ Theologi hæcenus falſò tradiderunt. Quod ipſum Apoſtolorum exemplo facile probari po-
teſt. Hi enim horum verborum formula inter baptizandum

Contra has
Zuuinglij ca-
lumnias lege
Bellarm. lib. de
Baptismo c. 3.

usi non sunt, sed in nomen Iesu ipsos baptizauisse, illorum Acta cap. 10. & 19. testantur. Torfit autem ea res adeo Theologastros illos, ut ignorarint planè, quò se verterent. Omnis autem erroris huiusmodi fons & origo fuit; quod hac Christi verba formã esse vellent, quam inter baptizandum Apostoli & illorum successores adhiberent: cum tamen Christus hoc loco aliud agens hoc unum precipiat, ut tam doctrina, quàm externo signo baptismi uni solique Deo, Patri nimirum, Filio & sancto Spiritus omnes gentes adducantur, & huic uni certa fide adstricti uiuant. Quapropter cum hac verba veluti formulam quandam à Christo præsriptam esse falsò arbitrarentur, nunquam sese ex discipulorum factò, qui in nomen Iesu baptizarunt, extricare potuerunt. Discipuli enim alia formula, quam Christus (ut ipsis videbatur) præcepisset, baptismum conferebant. Multas ergò & nouas mirasq; ambages commenti sunt, quibus discipulorum factum defendere & excusare possent, ne Christo contrarij fuisse crederentur.

Infra idem Zuuinglius: Facile patebit Christum non hoc voluisse, ut huiusmodi verborum formula inter baptizandum usi dicant, Baptizate in nomine Patris, &c. quasi verò istorum verborum pronuntiatio peccata abluere possit; quin potius illud significauit, ut quotquot Baptismi signum recipiunt, in nomen, id est, in potentiam, maiestatem & obedientiam Patris & Filij & Spiritus sancti inaugurentur. Si enim hisce verbis certam baptizandi formulam (quemadmodum Theologista asserunt) præscripsisset, non parui certè criminis reos esse dicemus Apostolos, quos nusquam hac usos esse legimus, quin potius in nomẽ Iesu baptizauisse, ut superius quoq; à nobis annotatum est. In-terim verò communem baptizandi formulam: qua ab Ecclesia recepta est non reuicimus.

Ex quibus omnibus manifestum euadit, Zuuinglio ad legitimum baptismum satis esse, quibuscunq; Mini-ster

ſter in Baptiſmo adminiſtrando verbis vtatur, dummodo vtatur illis, quæ indicent eum, qui baptizatur, Patri, Filio & Spiritui ſancto initiari & inaugurarî.

Neq; ab hac ſententia abit Lutheranus Brētius, qui in Catechiſmo ſuo capite de Baptiſmo affirmat; verum eſſe baptiſmū, ſi Miniſter poſt recitatum à Catechumeno ſymbolum fidei, ita diceret: *Audiui iam ex te confeſſionem fidei tuæ, quod credas in Deum Patrem & Filium & Spiritum ſanctum; in hanc igitur confeſſionem intingo te in aquâ, vt hoc ſignaculo certus ſis, te eſſe inſertū Chriſto: vade in pace.*

Antipharmacum ex Luthero.

Hic iterum meritò quis ſciſcitetur, num vera ſint, quæ Lutherus, Zuuinglius, Brentius de Forma Baptiſmi ſcriptis mandarunt. Hunc ſcrupulum eximet nobis Lutherus; qui in Homilia de Baptiſmo Tom. 7. Lat. Witteb. ſe & ſuos ſynergos clariffimè hiſce verbis refellit: *Si infantem tingeres aqua, nec adderes ipſa baptiſmi verba (illa videlicet, ego te baptizo in nomine Patris, &c.) ſed pronunciaris vel orationem Dominicam, aut alia quadam verba è literis ſacris, ea tinctio non eſſet verus Baptiſmus; nec ſatis eſſet, ſi diceres; cur non eſſet verus Baptiſmus? An nō hic eſt aqua, an non eſt & Verbum Dei? Hic pretextus te nihil excuſaret. De eſt enim pars tertia, videlicet mandatum. Non enim mandauit Deus vt baptizaturus alia verba, quantumuis ſacra, pronunciaris, quàm quæ ipſe præformauit. Itaq; neq; verba (hoc eſt, neq; formam) neq; creaturas (hoc eſt, neq; materiam) tu eliges aut præformabis, nec quidquam ex propria deuotione, proprio conſilio, propria intentione tua, facies aut ſuſcipies, ſed illius mandatum & inſtitutio, tam verba quàm creaturas tibi præſcribet & præſcribet, eaque tibi nullo modo aut mutanda aut corrumpenda, ſed ſanctè & religioſè obſeruanda & retinenda ſunt.*

sunt, &c. Et ut maximè dicas, esse bonam Dei creaturam, & verum sanctumque Dei verbum ac nomen, quovteris, tamen nihil est prorsus, nec id quidquam valebit, nihilque proderit. Non enim Dei mandatum & obedientia ibi vera est, sed propria tua temeritas & libido, scelestaq; inobedientia, satanaque opus, & servitus.

Antipharmacum ex Beza.

Quaest. 155.

PORRIGAMVS Zuuinglio antidotum ex Beza, qui in Quaestionibus de Baptismo hanc quaestionem ponit. Ergone cogitur praeisè minister uti formula à Christo praecipita? Respondet Beza: Nulla certè iusta causa possit incidere, qua mutationem aliquam in tam paucis verbis possit excusare, quibus integrum illud mysterium diuinitatis declaratur. Quid si quis igitur pro Patre genitorem, pro Filio genitum, pro Spiritu sancto procedentem diceret? Quasi pro tribus personis distinctis, Trinitatem nominaret? Respondet Beza: Quorsum ista, quaeso? Iussit Dominus in hoc mysterio non proprietates personales, sed ipsas personas, easq; distinctè innocari. Aliam igitur affectatam formulam pro legitima nūquam admiserim. Audiatur hæc Zuuinglius.

Multo minus igitur admitteres detractionem alicuius Personae, vel additionem hæreticam, veluti si quis Patrem maiorem, Filium minorem, Spiritum sanctum à solo Patre procedentem diceret. Respondet Beza; Rectè sentis. Nec enim hic esset Ecclesiae Christi Baptismus.

Antipharmacum ex Hunnio.

HVNNIVS de Baptismo cap. 10. Diximus, quod loci eius forma, quam Christus mandauit, non debeat usurpari forma alia, ne quidem sensu æquiualens; non quòd substantia derogetur aliquid, sed quia Christus sui mandati suas habet nouitq; causas, ob quas explicitè velit in baptismo singulas Deitatis personas exprimi.

De

De Ministro Baptismi.

QVÆRITVR IV. Num valeat baptismus in necessitate à muliere collatus infanti. Respondet in colloquiis symposiacis Lutherus, *valere, hac tamen lege, Tit de baptis- si mater ut minimum, duas vel tres alias mulieres aduocan- das curet, quæ de baptismo collato testimonium coram Eccle- sia perhibeant: quia in ore duorum vel trium testium, stat omne verbum.*

Antipharmacum.

BAPTISMI valor non pendet à præsentia vel absentia testium; sed à voluntate & institutione Christi: neque enim dixit Christus: *Baptizantes eos præsentibus testi- bus in nomine Patris & Filij & Spiritus sancti;* nam testium nullam penitus mentionem fecit.

Quæritur V. Num valeat Baptismus, si nemo testium interfit, sed sola mater vel alia quæcunque mulier infantem baptizet. Respondet Lutherus in colloquiis mensalibus. *Si mortis periculum infanti impendeat, neque tempus sinat, ut testes aduocentur, infantem à matre baptiza- ri debere; neque de veritate baptismi, vel de salute infantis, si moriatur, dubitandum esse.* Rectè hæc Lutherus; nam ut baptismus validè conferatur, non eget vllius alterius testi- monio. Sed iam

Quæritur VI. Quid faciendum, si infans hoc modo clam baptizatus superuiuat. Respondet Lutherus: *Nullum verbum mater de huiusmodi baptismo infanti col- lato facere debet: sed penitus silere: & postea infantem, Christiano more & ritu ad baptismum publicum adferre, ut ba- ptizetur.*

*Idem delirium
tradit Hun-
nius, de baptis-
mo cap. 13.*

Antipharmacum.

VERVM hoc nihil aliud est, quàm rebaptizationem seu Anabaptismum aperte comprobare. Nam mater vel obstetrix, vel alia mulier, quæ sola infantem baptizavit, scit hunc infantem validè & legitimè esse baptizatum; fatetur enim Lutherus, baptismum à sola etiam matre, vel alia persona, in seipsis omnibus aliis, collatum, esse validum & legitimum. Quæ igitur intemperix hunc *Cassiam* agitant, ut infantem à matre, quæ certò scit, eum esse legitimè baptizatum; ad baptismum, vel potius Anabaptismum, publicè deferri iubeat? An non operam meam ad Anabaptismum confero, si eum baptizandum curem; quem iam legitimè baptizatum esse, pro certo compertum habeo? Nam, quod Lutherus de infantibus exposititiis oggerit, friuolū est: Isti enim non baptizantur absolutè, sed sub conditione: *Si non es baptizatus, tunc ego te baptizo, &c.* Et in eo casu, quo nullus plane est testis, qui de talium Baptismo testimonium reddere possit. At iste infans, de quo Lutherus loquitur, non baptizatur sub conditione, sed absolutè, nec deest testis, qui de eius legitimo baptismo testari queat: sed adest mater; quæ palam fateretur infantem esse à se legitimè baptizatum, nisi ei Lutherus silentium imposuisset.

Quæritur VII. quid Calviniani sentiant de baptismo priuatim collato à priuatis, vel ministerio Verbi non fungentibus. Personis, (hoc est, ab illis, qui non sunt Calviniani Prædicantes) Administrato. Respondet Beza in Quæst. & Responsionibus de baptismo; *non pluris faciendum, quàm id, quod Regis vel Reipublice nomine priuatus quispiam pro libito gereret, aut quàm sigillum ad publici imitationem à priuato quoquam effictum, & cuiuspiam instrumento appensum; aut quàm fabule.* Eadem

Eadem Calvinus lib. 4. Institut. cap. 15. sect. 20. & passim in suis Epistolis, ut Epist. 326. *Nemo priuatus baptis-
mū legitimus est Minister, &c. Adulterinum baptismum cense-
mus, qui administratus est à priuato homine.*

Quæritur VIII. cum illi, qui non sunt Prædicantes, seu ministri Calviniani nec licitè nec validè baptizent; num saltem mulieres validè baptizare possint. Respondet Beza; *Apage crassam & putidam hanc sacri ministerij, Beza in Resp-
(hoc est, Prædicantici officij) profanationem. Idem Beza Epist. 12. ad quosdam Anglicarum Ecclesiarum fratres. Peti-
tus, an baptismum ab obstetricib, administratum probemus. Res-
pondemus, non modò nobis improbari, sed etiam prorsus into-
lerabilem videri, utpote ex ignorantia veri vsus Baptismi &
publici ministerij exortū. Eiusmodi ergo abusum sentimus te-
neri ministros grauitè reprehendere, nedum ut ratum eius-
modi Pseudobaptismum habeant.*

Calvinus Epist. 278. *Quoniam baptizandi licentia, quam sibi famina arrogāt, nihil aliud est, quā crassa superstitio, stul-
ta illa & temerè suscepta actio pro nihilo ducenda est. Pastorum ergò officium est, eas compescere: interea legitimo baptismo consecrare infantes, qui stulta & præpostera emulatione nihil aliud quàm polluti fuerunt.*

Idem Epist. 326. *De mulierum baptismo, aliud est nostrum iudicium. Nam, quia prodigiosa fuit audacia, ut se, præter naturæ legem, mulieres ad hoc munus ingererent minimè dubitamus, quin securè tale flagitium repudiandum sit. Interea periculum non est, ne vulnerètur infirma cōscientia: nisi qui nimia curiositate frustra sibi molestus sit: quia, nemo est, qui sciat se à muliere fuisse baptizatū: deinde, quia veteri decreto Concilij Carthaginensis prohibita sunt femina ab officio baptizandi, neminem offendet nouitas, quæ metuenda esset in viris.*

Idem Calvinus Epist. 51. ad Mompelgartēses Baptismū

obstetricibus permittere impia & sacrilega est Baptismi profanatio. Ergo hoc caput non tantum repudiandum iudico; verum, si urgere vos princeps ultra modum pergat, usque ad sanguinem resistendum potius, quam ut huic non toleranda superstitioni consentiatis. Idem docet Calvinus in libello, quem inscripsit Reformationem Ecclesiæ & in Appendice ad hunc libellum.

Antipharmacum.

OBSTANT; Hæc Calvinianorum impia commenta refellit Christi doctrina Ioann. 3. *Amen, Amen dico tibi, nisi quis natus fuerit denuo, non potest videre regnum Dei. Et, Amen Amen dico tibi, nisi quis renatus fuerit ex aqua & spiritu, non potest introire in regnum Dei;* Est ergo regeneratio ex aqua & Spiritu sancto infantibus simpliciter necessaria, quando quidem Christus disertè affirmat, absq; regeneratione neminem ad cœlestem beatitudinem peruenturum.

S. Augustinus
lib. 1. de peccat.
meritis & re-
miſſ. cap. 23.

Tit. 3.

Quis Christianorum ferat, inquit S. Augustinus, cum dicitur, ad aternam salutem posse quenquam peruenire, si non renascatur in Christo, quod per Baptismum fieri voluit, eo iam tempore, quo tale Sacramentum constituendum fuit regenerandis in spem salutis aterna? Vnde dicit Apostolus; Non ex operibus iustitia, qua fecimus nos, sed secundum suam misericordiam saluos nos fecit per lauacrum regenerationis.

Firmisimè tene, ait S. Fulgentius de fide ad Petrum, & nullatenus dubites, exceptis illis, qui pro nomine Christi suo sanguine baptizantur, nullum hominem accepturum vitam aternam, qui non hic à malis suis fuerit per pœnitentiam fidemque conuersus, & per Sacramentum fidei & pœnitentia, id est, per Baptismum liberatus: & maioribus quidem necessarium esse, & pœnitentiam de malis suis agere, & fidem Ca-
tholi-

atholicam secundum regulam veritatis tenere. & Sacramentum Baptismatis accipere: paruulis verò, qui nec propria voluntate credere, nec pœnitentiam pro peccato, quod originaliter trahunt, agere possunt, sacramentum fidei, quod est sanctum Baptisma, quandiurationis atas eorum capax esse non potest, sufficere ad salutem.

Cum igitur Baptismus sit infantibus tam necessarius, meritò Ecclesia præceptum & institutionem Christi ita semper intellexit, vt quando infantes periclitantur de vita; etiam laicis, imò & mulieribus, priuatim baptizare liceat; non solemniter & ex officio, sed ex necessitate & extraordinariè. Neque aliud obiectionibus suis euincit Caluinus, quàm mulieribus non fuisse permissum ab antiquis, vt baptizarent solenniter & ex officio. In necessitatis articulo id licere, nemo veterum inficiatus est. Sed quia Caluinus & Beza, eorumque discipuli tantam baptismi necessitatem non agnoscunt, cum illis baptismus non sit salutis collatio, sed tantum sigillum seu obsignatio salutis, quasi infans fidelium præsertim parentum, careat, nullam salutis iacturam patiatur; ideo tam seueri & rigidi sunt in repellendis laicis & fœminis à baptismi administratione, extrema necessitate id exigente: nàm nisi hoc facerent, non satis multos infantium ab æterna beatitudine excluderent. Vt ergo adultos inde excludunt per falsam suam fallacemque fidem ac doctrinam; sic inde abarcent infantes, dum illos in periculum mortis coniectos ab obuio quouis ministro salutaribus vndis ablui non permittunt. lege Bellarminum lib. de Baptismo cap. 4. & 7.

Quæritur VIII. Num infans sub conditione baptizari debeat, si verisimiliter dubitetur, an sit baptizatus, neque vllus baptismi suscepti testis aut testimonium sup-

Tit. de baptis-
mo.

petat. Respondet Lutherus in Symposiacis sermonibus, huiusmodi baptismum conditionalem ex Ecclesia exturbandum, eumq; de quo dubitabatur, categoricè & absolutè baptizandum esse.

Exstat Tom.
12. Vit. Germ.
fol. 193. Anno
1603.

Idem docet Pomeranus Lutheri fidissimus Symmysta in Tractatu Germanico: Von der Teuffe im Hause. De baptismo domi collato? Antea in Hamburgensi Agenda, cuius ipse faber & architectus fuit, talem baptismum valere, atque adeo conferendum esse docuerat; Sed Anno 1551. sapientior scilicet factus, hanc suam sententiam retractavit, hac solenni palinodia: Hæc mea verba: Si tu non es baptizatus, &c. ad solos infantes spectant; quando non scitur, sed dubium est, an sint baptizati; nunc reuoco, & cum scriptura (imo cum proprii cerebri phantasia) coram toto mundo affirmo, huiusmodi dubio baptisate nullum infantem aliumue hominem baptizari debere, quia palam expressæ & indubitatæ sententiæ Christi aduersatur: (Scilicet.)

Antipharmacum.

S. Leo Pontif. Max. Epist. 92. ad Rusticum Narbonensem cap. 15. Si nulla existant indicia inter propinquos aut familiares, nulla inter clericos aut vicinos quibus, hi de quibus queritur, baptizati fuisse doceantur, agendum est, ut renascantur, ne manifestè pereant, in quibus, quod non ostenditur gestum, ratio non finit, ut videatur iteratum. Qui autem possunt meminisse, quod ad Ecclesiam veniebant cum parentibus suis, possunt recordari an quod eorum parentibus dabatur, acceperint. Sed si hoc etiam ab eorum memoria alienum est, conferendum eis videtur, quod collatum esse nescitur: quia, non temeritas interuenit presumptionis, ubi est diligentia pietatis.

is. Hæc S. Leo; quæ meritò Lutheri & Pomerani de-
 firamentis opponimus, imò & antepoſuimus. Nam
 conditio non adiicitur, niſi vt vitetur rebaptizatio;
 quæ aliter nullo pacto euitari poteſt; ſi fortè infans,
 aut etiam adultus, de quo dubitatur, antea baptizatus
 fuerit. Quod ſi baptizatus non fuit, baptiſmum verè re-
 cipit, quia conditio illa: *Si non eſt baptizatus, &c.* verita-
 tem & valorem Sacramenti non tollit; cùm ſtatim adhi-
 beatur eſſentialis forma & materia.

*Similia S. Leo
 Epist. 37. ad
 Leonem Episc.
 Ravennatem.*

*Ignosce mihi, quod ſequentem quæſtionem extra ordinem
 moueam. Mallesne baptizatus eſſe à priuato Chriſtiano, qui
 non ſit in ordinario Miniſterio Verbi, an verò ab ipſomet Dia-
 bolo in Miniſterij Cathedra ſedente?*

*Verba Hunnij
 Tract. de Sa-
 cram. cap. 13.*

Reſpondet Hunnius *Millies malim eſſe baptizatus à
 Chriſtiano priuato, etiam in ſima conditionis, quàm à Satana,
 ſi maximè hic in media Cathedra Miniſterij ſederet, ſeq. fo-
 riſecus pro verbi miniſtro venditaret. Nam homo Chriſtiani-
 nus, licet priuata conditionis, eſt ipſe quoq. in nomine glorioſæ
 Trinitatis baptizatus, eſt membrum Chriſti, eſt pars Eccleſiæ,
 eſt de regaliſacerdotio & gente ſancta; eſt vnus de his, de qui-
 bus ait Apoſtolus. Quicumque baptizati eſtis, Chriſtum in-
 duiſtis, Non eſt Iudaus ac Græcus: non eſt ſeruus nec liber: non
 eſt masculus nec femina. Omnes vos vnus eſtis in Chriſto Ieſu.
 Et à talibus olim adminiſtratam circumciſionem oſtenſum eſt,
 fuiſſe ratam, agnitam, E contra, Diabolus eſt capitalis & im-
 mortalis hoſtis Dei & hominum: imò eſt is, CONTRA QVEM
 fædus initur in ipſo Baptiſmo, & cui abrenuntiant homines
 baptizandi. Qui, ſi etiam vera dicat, Euangelio tamen ſilentiũ
 & imponitur à Filio Dei, & dicitur illi; tace & obmuteſce. Itaq.
 Baptiſmum à priuata perſona adminiſtratam longiſſimè pra-
 tulerim Baptiſmo collato à Satana, quantumuis media Cathe-
 dre Miniſterij inſidente. Beza diuerſum ſentit. Nam Ba-
 ptiſmum*

ptissimum administratum à privatis hominibus habet pro fabula. E contra scribit: si fieri posset, ut vel Satan ipse sederet in Cathedra Ministerij, & legitimum Christi Baptismum administraret, verus is esset Baptismus.

Valeat ergo & facessat Beza cum hoc suo prodigiosissimo cōmento; quo Diaboli pro Ministro verbi se gerentis Baptismū anteferre audeat Baptismo à fidei Christiano dispensato; & cognoscāt hinc p̄y & cordati homines, quid nā Satanas sub hisce monstris opinionum moliatur. Pacatē, mi Hunni, pacatē, ne vsq; adeo propter Diabolū in Bezā exardescas: cum tuus Lutherus in libro de missa priuata & vntione Sacerdotum, expressē docuerit, Diabolū, si seruet verba & institutionem Christi, posse Sacramenta conficere, & administrare, atque adeo baptizare, canam parare & distribuere, concionari, ligare, soluere; idque etiam sine vocatione; negat enim Sacramenta aliunde pendere quam ab institutione & verbis Christi: neq; vllam personæ ministrantis habendā rationem: nam si deberet respici persona, inquit Lutherus, quale fuit Euangelium, baptismus, Sacramentum, cum Iudas & omnes inde à Iuda similes impij ministri ministrarunt in Ecclesia Sacramenta, & adhuc ministrant secundum institutionem Christi? Nihil quā Euangelium, baptismus, Sacramentum Diaboli, id est, à Diabolo & organis eius ministrata. Sed quia illud Euangelium, baptismus, Sacramentum, non sunt Diaboli; sed Christi, Iudas sit Iudas, Diabolus sit Diabolus, nihilominus per eos accipimus bona & beneficia Christi. Sed de hoc Diabolico Lutheri Paradoxo vide plura & mira in casibus & Quæst. de Eucharistia Q. 18. Quæ ostendunt Hunnium in Tomis Lutheri non fuisse versatissimum; aut pudore ductum, magistri sui probrosa placita dissimulasse, ac silentio inuoluisse.

De ſuſcipientibus Baptiſmum.

QVÆRITVR IX, qui nam debeant baptizari.

Reſpondet Beza in Quæſt. & Reſponſ. de baptiſmo. *Omnes, qui mihi fœderis tabulas ritè exhibuerint, quibus obſignandis baptiſmus eſt inſtitutus. Sed iam*

Quæritur X. Qui nam ritè fœderis tabulas oſtendūt? Reſpondet, Beza; *Qui, ſiquidem adulti ſunt, aſſenſum ſuum teſtantur. At iam*

Quæritur XI. Nulli igitur adulti admittendi, niſi rectam fidē diſertè profeſſi? Reſpondet Beza. *Nulli. Ex quo tamen ſequitur, Bezam omnes illos, qui extra Synagogam Calvinianam baptizātur, rebaptizare debere, cum ipſe nullam fidem, niſi Calvinianam, pro recta habeat; nemo autem, extra Calviniana caſtra, Calvinianæ fidei profeſſionem ante baptiſmi ſuſceptionem faciat: cumque baptiſmus, vt vult Beza, ſit veræ, hoc eſt, Calvinianæ fidei obſignatio, verus baptiſmus non erit, niſi vbi vera fides erit, quia veræ fidei Sigillum non obſignat, Beza iudice, niſi veram fidem.*

Quæritur XII. Num omnes infantes admittendi? Reſpondet Beza: *Neque quosuis infantes admifero. Nam neq; Mahometanorum, neque Iudæorum infantes admifero.*

Quæritur XIII. Qua de cauſſa tales infantes non ſint admittendi? Reſpondet Beza. *Quia fœderis tabulis non comprehenduntur. Significat ergo Beza Mahometanorum & Iudæorum infantes baptizari non poſſe, etiam abſtractos & eductos ex parentum infidelium cura & poteſtate; etiam in extremo vitæ periculo: etiam petente vel vtroque vel alterutro parente; Si vel vterque vel alter in infidelitate maneat; quia tales non comprehenduntur in fœdere quod Genevæ Calvinus cum*

D

ſuis

suis iniit. Adhibent quidem Catholici quoque doctores exceptionem de baptizandis Mahometanorum, Iudæorum & Ethnicorum liberis, sed longè aliam, & aliter, & aliam ob causam; vt te docebunt cum alij, tum Franciscus Suarez & Greg. de Valentia, in Disputationibus suis de Baptismo.

Quæritur XI V. Num soli infantes ex fidelib. nati, ad baptismum sint admittendi, Respondet Beza. *Ita censeo: non manifesta sunt fœderis verba. Ero Deus tuus & seminis tui. Appellatione verò seminis omnes gentes fidem Abrahæ secutas contineri, docet Apostolus Galat. 3. Et idem manifestè dicit, sanctos esse liberos ex altero etiam parente fideli natos: qua sanctificatione nihil aliud intelligi potest, quàm comprehensio in fœdere, &c.*

Quæritur X V. Vtrum infantes *Papistarum*, hoc est, Catholicorum, ad fidem admitti debeant. Et videntur excludendi cum non nascantur ex parentib. fidelibus: Beza iudice. Respondet Beza, admittendos esse: quia in *Papatu* manet propria Ecclesiæ nota, hoc est, verus baptismus. Vbi autem est propria Ecclesiæ nota, ibi est Ecclesia. In *Papatu* igitur, Beze iudicio, est vera adhuc Ecclesia; quia vera Ecclesiæ nota, nempe *baptismus*.

Quæritur X VI. Quid absolutè de *Papistarum* liberis dicendum sit; an sint simpliciter ad baptismum admittendi; sit vterq; parens in *Papatu* perseueret. Respondet Beza, *non temerè id facerem; sed si ex parentibus aut cognatis aliquis, Papismum eiurans & infantem habens in potestate, hoc à me postularer; vel alioqui idoneus sponsor adesset, qui piam & rectam infantis institutionem polliceretur.* Idemque asserit Beza de Mahometanorum & Iudæorum infantibus; si vel parentes sectam suam deserant, vel cognati, in quorum potestate infantes sunt; ad baptismum eos offerant. Quæri-

Quæritur XVII. quid de hac re ſentiat Bezæ Magiſter Caluinus. Reſpondetur id planum fieri ex his eius verbis Epift. 149. ad Farellum. Quæris, liceatne ordinis noſtri miniſtris, qui puram Euangelij doctrinam profitentur, ad Baptiſmum admittere infantem, cuius pater ab Eccleſiis noſtris alienus eſt: mater verò ad Papatum defecit: ita ut parentes ambo ſint Papiſta; ita reſpondendum cenſuimus. Abſurdum eſſe, ut eos baptizemus, qui corporis noſtri membra cenſeri nequeunt. Quum in hoc ordine ſint Papiſtarum liberi, quomodo Baptiſmum illis adminiſtrare liceat, non videmus. Accedit etiam altera ratio, ſtipulamur enim ab iis, qui offerunt, ut adultos erudiant in ea fide, in qua baptizantur. Si nemo fide iubeat, profanari Baptiſmum certum eſt. Si verò promittant fideiuſſores, quod non eſt in eorum poteſtate, palàm luditur Deus, præſertim ſi hoc notum ſit, non ſeridò, ſed tantum defunctoriè promitti. Hæc Caluinus: & ſimilia alibi paſſim. Pſeudofynodus Francica apud Schulting. lib. 9. Hierarch. Anacriſ. Infantes habentes patrem aut matrem ad hærentes Eccleſiæ Romane, non recipientur ad baptiſmum in Eccleſiis reformatis. Et ſi præſentati fuerint per paternos fideles, ſi Pater aut mater (ſi forſan altero ſit orbatuſ parente) non conſentiât aut poſtulent & ſe non demittant ſuam autoritatem deſerentes & credentes patrinis omne ſuum ius, quantum ad inſtructionem, una cum promiſſione ſe paſſuros ſuos inſtrui inſantes in vera religione, non admittentur. En quomodo Diabolus Catholicorum infantibus inſidietur. Ex quibus apparet, iſtorum iudicio, infantes non effici per baptiſmum filios, ſed iam antea tales ex æterna Dei electione factos, baptiſmate velut ſigillo quodam appenſo obſignari.

Antipharmacum.

HÆC omnia elidit illud Redemptoris nostri pronunciatum. Ioan. 3. *Amen Amen dico tibi, nisi quis renatus fuerit ex aqua ex Spiritu, non potest introire in regnum Dei:* Hoc effatum generale est æquè ad infantes ac alios pertinens. Et scriptura testatur; saluos nos fieri *per lauacrum regenerationis.* Ergo ante consecutionem huius lauacri nemo salutem obtinet: Neque dicit scriptura: salutem nostram *per regenerationis lauacrum obsequari:* Sed tum primum *obtineri;* quandoquidem ante hoc lauacrum omnes sunt *filij iræ:* nec in societatem filiorum Dei cooptantur, nisi per baptismatis Sacramentum. *Quisquis dixerit, inquit S. Augustinus, quod in Christo uiuificabuntur etiam paruuli, qui sine Sacramenti perceptione de uita exeunt, hic profecto & contra Apostoli Prædicationem uenit & totam condemnat Ecclesiam.* Calvinus ergo & Beza aduersantur Apostolo, & totam Ecclesiam condemnant. Nam ut ibid. S. Augustinus scribit, *Christi Ecclesia nec paruulos recentissimè natos à damnatione credit, nisi per gratiam nominis Christi, quam in suis Sacramentis commendauit, posse liberari.* Caluini ergo & Bezæ Ecclesia, quæ contrarium credit, docet, prædicat, non est Christi Ecclesia, sed satanæ Synagoga.

S. Augustin,
Epist. 28.

Quæritur XVIII. Vtrum infans possit ac debeat baptizari, quando nec dum plenè ac perfectè ex utero prodiit, sed tantum manu, vel pede, vel capite prominet, præsertim si periculum sit, ne ante moriatur, quàm toto corpore in lucem exponatur.

Respondet Lutherus in Colloq. Symposiacis, negatiuè *quia homo priusquam baptizatur, totus debet esse natus*
quia

quia Christus dicit: Es sey dann daß der Mensch ge-
born werde. Ioan. 3. *Nisi quis natus fuerit, &c.*

Antipharmacum.

QVAMVIS Ioannis cap. 3. non dicatur absolute; nisi
quis natus fuerit; sed, *nisi quis renatus fuerit denuò*; hoc
est, secundo, per natiuitatem spiritalem, quam scri-
ptura vocat, *regenerationem*, quæ in baptismo perficitur;
id tamen non refert. quia *Cassia* nostro plenum suppetit
ius, scripturas arbitrato suo citandi, explicandi, ver-
tendi, flectendi & inflectendi: hinc etiam iure suo finge-
re hîc potuit; Christum dicere; hominem non posse in-
troire in regnum Dei, atque adeo neque baptizari, nisi
prius plenè & perfectè ex vtero materno processerit: li-
cet membro aliquo ex præcipuis exstet; quod paulò
post in S. *Von der Tauffe / so von Weibern in der
Noth geschicht: De Baptismo, qui à mulieribus in casu ne-
cessitatis confertur*; Lutherus iterum ingerit.

Vide autem, quàm acutè probet Lutherus suam o-
pinionem: *Quia anima non est tota in qualibet parte
infantis: Ergo homo non potest baptizari, nisi plenè & per-
fectè exierit ex vtero. Diser Jerhumb Kompe vom Ari-
stotele her / der schreibt / daß die Seel sey in einem
tedlichen Stuck / oder Gliedmas der Menschen. Error
iste (infantes exstantes membro aliquo principaliore,
baptizari posse, cum scilicet periclitantur de vi-
ta) natus est ex Aristotele, qui scribit, animam esse in
qualibet parte seu membro hominis. Vbi innuit Luthe-
rus, animam humanam non esse totam in toto, & totam
in qualibet parte hominis; sed totam in toto, & partim
seu partialiter, in parte; atque adè eam esse diuisibi-*
D 3 *lem;*

lem; & quod hinc consequitur, mortalem: vel certè, animam rationalem, non esse in qualibet parte hominis, etiam principali, qualis pars est caput, manus, pes; sed in nonnullis duntaxat. Quæ autem sunt illæ partes?

In Colloquiis Latinis fol. 132. b. planè contrarium docet. Ait enim: *Anima est in qualibet corporis parte. Quidam ex hoc fundamento baptizant nondum plenè editum fœtum.* Nec mirari debes, si antilogiis sese Casista noster consauciet: quia hic est sollemnis ei, & à natura institutus mos, cædere vineta sua.

Luth. lib. cit.

Quæritur XIX. Num infans, qui parte aliqua sua exstabat, absque baptismo saluetur; si expiret, antequam totus ex utero prodeat. Respondet resolutissimus noster Casista, affirmatiuè: *hac tamen lege; ut qui intersunt flectant genua, Deumq; precentur, ut infantulum illum passionis & mortis sua participem efficere velit: hac enim ratione Christo sistitur infans; & ab eodem in gratiam recipitur, iuxta illud; sinite paruulos venire ad me: quia talium est regnum coelorum. Nec dubitandum est, huiusmodi infantem à beatitudine non excidere; quamuis baptisate non fuerit tinctus.*

Antipharmacum.

Si obiicias: scriptum esse Ioan. 3. *Nisi quis renatus fuerit denud, non potest videre regnum Dei.* Item; *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei.* Ex quo sequitur, infantem, de quo Lutero est sermo, beatitudinem non adepturum: quandoquidem preces pro illo fusæ, nec sunt baptismus fluminis, nec flaminis, nec sanguinis, (quæ tria baptismi genera agnoscit etiam Casista noster, titulo *de Baptismo.*) id
Luthe-

Lutherus non multum morabitur. quia iam pridem publicè hoc de se aſſeueravit: *Certus ſum dogmata mea me habere de cælo, &c.* etiam ſi ſcripturis apertè aduerſentur: quia Luthero data eſt *clauis abyſſi*, vt reſoluat omnia dubia conformiter abyſſo ſeu Orco.

Luth. lib. contra Regem Anglia.

Quæritur XX. Num Diaconus ſeu Capellanus ille, qui ſiniſtra manu infantem tenere nequit, ita baptizare poſſit, vt alius infantem teneat, ipſe vero dextra manu aquam affundat. Reſpondet Baptiſta noſter; *ſieri id poſſe; ſi Capellanus ille alioqui Eccleſiæ ſit gratus & acceptus, donoq; concionandi valeat. Secus; non eſſe illi permittendum, vt hoc modo baptizet.*

Antipharmacum.

EGREGIA profectò reſolutio. Quid ſi Eccleſiæ ingratus eſſet. Quid ſi laboraret chiragra? An ideo Baptiſmus non valebit, quia baptizans infantem non tenet manu? Quid ſi baptizaret adultum? An neceſſe eſt, vt hominem XXX. annorum v. g. manu geſtet, vt illum validè baptizet?

Quæritur XXI. Vtrum licitus & validus ſit baptiſmus, quando infans faſciis colligatus eſt, tantumque in capite ſeu vultu; nudo tamen, aquâ perfunditur ſeu aſpergitur. Negat Pomeranus, Lutheri optimus ſocius in Tractatu, *quod baptiſmus in ſcriptura vocetur lauacrum;* *Exſtat Tom. 12. Germ. VVitteb.* Quia Chriſtus non dicit: *Tröpflet ihnen mit Waſſer auff den Kopff / oder beſtreichet ſie mit Waſſer auff den Kopff. Stillate illis aquam ſuper caput, vel, aſpergite illos aqua in capite; dann das heiſſet nicht ein Waſſerbad / ſonder teuſſet reichlich mit Waſſer. Quia hoc non eſt lauacrum; ſed ait; baptizate copioſè & abundanter aqua; ego adero, & baptizabo copioſè ſpiritu ſancto.*

Anti-

Antipharmacum.

CHRISTVS dixit: *Baptizantes eos in nomine Patris, &c. & nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu. Aqua multa & copiosa non meminit & lauacrum non modo tunc est, cum quis copiosæ aquæ immergitur, sed & cum aqua aspergitur vel perfunditur: nam & capitulum & manuum ablutio verè est λῦτρον seu lauacrum, nec tamen simpliciter necessarium est, vt quis aut caput aut manus aquæ immergat; satis est, si aqua affundatur, seu infundatur capiti aut manibus: sed Pomeranus per lauacrum nihil nisi balneum & mersionem animo suo informare potest; Et tamen apud Germanos etiam illud dicitur ein Bad, Balneum, vbi nulla est immersio corporis in aquam; sed tantum perfusio & affusio: vt fieri solet in Germanorum vaporariis, in den Badstuben; neque enim omnes qui in huiusmodi hypocausta balneatoria ingrediuntur, labra intrant, vt corpora aquis immergant: Et tamen communi loquentium consuetudine balneasse dicuntur. Concedit Pomeranus in necessitate valere hunc baptismum. At si in necessitate validus est, cur non & extra? Nam baptismus qui alicubi valet; vbique valet: valet, inquam, non enim dico, licet; quanquam Pomeranus de valere loquitur; non de eo solùm, quod licet; Et sine dubio non solum validus, sed & licitus est, cum infantis caput, quod est principale membrum, tanta aqua perfunditur & aspergitur, vt illa perfusio verè nominari possit ablutio. Vide Franciscum Suarez Disp. 20. de Baptismo Sect. 2.*

Sed Pomerani amatores proculdubio libentius audient

dient Hunnium, Pomerani Witebergæ in Cathedra Parochia & Scholaſtica ſucceſſorem. Ita ergo ille Tract. de baptiſmo cap. 10. *ut homo mergatur in aquam vel totus, vel aliqua ſui parte, vel aſpergatur aqua aliquot guttis, ſive in fronte, ſive in pectore, vel capiti deſuper infundatur aqua, &c. hæc inquam, adiaphora ſunt, libertati- que Chriſtiana ſubiecta; & non refert coram Deo ſive mergatur homo, ſive aſpergatur, &c.*

Iam ergo Pomeranus meliora à ſuo ſucceſſore edo- ctus, ponere poterit horrorem illum, quo Anno Redemptoris M. D. XXIX. Hamburgi, & poſtea anno 1537. Coppenhagij in Dania concuſſus fuit, cum videret infantes faſciis inuolutos baptizari, aqua nudo capiti infantium infuſa. Nam verum baptiſmum, iudice Hunnio & veritate teſte, ſuſceperunt: quod tamen ſecus Pomerano viſum: & quod deterius, de eiusmodi baptiſmo, quem pro nullo ducebat, ne admonendos quidem cenſuit Hamburgenſes; ne turbarentur, audientes, liberos ſuos antehac non fuiſſe vero & valido baptiſmate tinctos. Vbi obſerua, qualis Paſtor fuerit Pomeranus, qui maluit, ſuo ſaltem iudicio, perire paruulos, quàm populum de ea baptiſmi ratione in eunda commonefacere, quam ſolam ipſe validam & legitimam reputabat.

Quæritur XXII. Vbi infantes debeant baptizari. Reſpondet Caluinus Epift. 185. *Obſeruandum eſt, cum iſtud Sacramentum complectatur ſacram & ſolemnem introductionem in Eccleſiam Dei, ſitque teſtimonium cœleſtis noſtri municipatus, in quem adſcribuntur illi, quos Dominus adoptat ſibi, fas non eſſe adminiſtrare Baptiſmum, niſi in cœtu fidelium. Non quidem, ut templum requiratur, ſed ut ubi-uis numerus aliquis fidelium conueniat, qui Eccleſia corpus ef-*

E

ficiæ

ficiat, & qui baptizat pro Pastore agnoscatur, si enim infans clam baptizetur, & nullis adhibitis testibus, illud neque responderet ordini à Domino posito, neque Apostolorum exemplo. Oportet igitur infantem baptizari in cœtu aliquo, quò quidem cœtus profiteatur sibi nihil esse commercii cum Papisticis pollutionibus.

Idem Calvinus Epist. 302. *Infantes non baptizamus, nisi pro publica concione: quia, absurdum videtur, ut solennis illa receptio paucos tantum habeat testes, Patres, nisi quid negotij impediatur, iubentur adesse, ut stipulationi respondeant unà cum fideiussoribus. Nemo tamen ad fideiubendum admittitur, nisi qui eiusdem nobiscum est professionis. Nullus ergo Lutheranus in Baptismo Calvinistarum fideiussor seu patrinus esse possit.*

Quæritur XXIII. Quando infans sit baptizandus, Respondetur, id ex proximè recitatis Caluini verbis liquere: Baptizatur enim post publicam concionem. Sed clarius hoc docet Beza in Apologia contra Heshium. Respondeo, inquit Beza, *Ecclesiarum nostrarum hanc esse consuetudinem, ut semper à concione, (concio vero singulis diebus habetur, & diebus Dominicis quater in urbe in singulis templis repetitur) infantes baptizandi ad pulpitum afferantur, & in totius Ecclesia cœtu baptizentur. Quod si quis facere negligat; nec Ecclesia, nec Magistratus officio suo deest.*

Antipharmacum.

AT quid si infans tam sit debilis, ut concionem vel finem concionis attingere nequeat? Quid si etiam in ipsis priuatis ædibus nequeat interea fidelium, hoc est, Calvinistarum, cœtus cogi, in cuius præsentia Minister Calvinianus infantem baptizet? Neque enim illud priuilegium

privilegium mulieribus Calvinianis cōceſſum arbitro^r,
 ut non pariant, niſi ſub concione & tam valentes quid^e
 fœtus, quibus uſque ad concionis finem à morte nih^{il}
 periculi immineat. Hic Calvinus & Beza infantem ite^r
 rum patienter abire ſinunt, non in cœlum; ſed in tene^r
 bras exteriores; & potius quàm de ſua ſententia migrēt^r
 infantes hinc cum æterno ſalutis diſpendio migrare pa^t
 tiuntur. Quapropter palam ſcribit Heſhufius, nec ad^r
 modum abnuit Beza, Calvinum, cum in templo eſſet, iuſſum
 à ſuis, ut properaret baptizare puerum imbecillum tunc na^t
 tum, reſpondiſſe; eras hora ſolita baptizatum iri, ſi ſuper vi^{vi}
 xerit; ſicque infantem ſine baptiſmo eius culpa exſtingtum.
 Eximium profectò animarum curatorem Calvinum,
 qui tam libenter eas à luce æterna ad perpetuam caligi^{nem}
 nem proficiſci permittit. *Portantur ad Eccleſiam*, inquit
 S. Auguſtinus de paruulis, *& ſi pedibus illuc currere non*
poſſunt, alienis pedibus currunt, ut ſaentur. Accommodat
illis mater Eccleſia aliorum pedes, ut veniant: aliorum cor,
ut credant: aliorum linguam, ut fateantur: ut quoniam, quod
agri ſunt alio peccante prægrauantur ſic, cum hi ſani ſunt, alio
pro illis conſistente, ſaluentur. Nemo ergo nobis ſuſurret doctri^{nas}
alienas. Hoc Eccleſia ſemper habuit, ſemper tenuit, hoc à
Maiorum fide percepit, hoc uſque in finem perſeueranter
custodit. Hæc S. Auguſtinus:

S. Auguſtinus,
 Serm. 10. de
 Verbis Apo-
 ſtoli.

Vbi nihil de exſpectanda concione aut ſine concionis au-
 dis; ſed curritur ad Eccleſiam quocunque tempo-
 re, quando paruulorum neceſſitas id poſtulat: cæ-
 terum hinc ſtruit Calvinus calumniam, nempe in-
 fantes, ætate S. Auguſtini, non fuiſſe baptizatos priua-
 tim, ſed in Eccleſia. At hoc extra neceſſitatis ca-
 ſum fuiſſe conſuetum, nemo ambigit. Item in arti-
 culo ſeu periculo mortis infantes extra Eccleſias pri-

uatim non fuisse baptizatos, quo testimonio S. Augustini euincet Calvinus, præsertim cum tunc omnium orthodoxorum ea fuerit communis persuasio, paruulos sine baptismo salutem adipisci non posse: Quapropter ad baptismum currebant; & si tempus, vt ad Ecclesiam currebant, non ferebat, priuatim salutare baptismatis remedium adhibebant, ne Calvinianorum ritu, perire sinerent, quos filios & hæredes regni coelestis per ablutionem baptismatis efficere poterant: Neque enim Christus dixit: *Baptizantes eos in templo seu Ecclesia*: neque: *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu post concionem, inspectante Ecclesia*, ritu Geneuensi: sed liberum reliquit, vt necessitate exigente, vbilibet locorum baptismus administraretur.

Tom. 12. Germ.
Vvit. Lutheri

Hie siehestu ein
rechts Affens
spiel.

Quæritur XXIV. Quomodo Iudæus sit baptizandus. Hoc nobis pulcherrimè explicatum dat Casista ille ex Pomerania oriundus Ioannes Bugenhagius, vnus ex primariis Lutheri discipulis. in Tract. de *la-uacro Regenerationis*. Audi eius verba, & ride ridiculam scenam. Wann ein Jüde bey vns die Tauffe Christi begehret / so glauben wir ihm nicht so bald/2c. Darnach auff einen bestimpten Tag zur Tauffe / lassen wir mitten in vnser Kirchen stehen ein Brawtkübel mit Wasser / so vil das ein Mensch könne darinn sitzen/auff den Knien / vnd das Wasser bedecke ihn bis an die Schultern. Solcher Kübel sol vmb vnd vmb / vnnnd daroben behengt werden mit Tüchern / doch also / das auch für dem Kübel / mit denselbigen Tüchern werde ein Raum eingenommen/ das sich der Jude verdecket/ außziehe zur Tauffe/ vnd wider anziehe, nach der Tauffe/ darumb werden die

die Tücher an allen seiten also umbhenget / daß man sie kan auffwerffen / wann der Jude im Wasser auff den Knien sitzt / vnd wider nider ziehen / wenn er getaufft ist.

Zur rechten Zeit bringet der Pfarrherr oder Prediger den Juden / vnd stellet ihn mitten in die Kirchen für allen Leuten / vnd fraget ihn öffentlich / Jude / Wie wiltu gerne heißen? 2c.

Bald gehet der Jude hinder den Fürhang zu dem Kübel / vnd weil er das Wammes vnd Hosen daheim gelassen hat / so zuehet er da die Schuh auß / wirfft den Rock abe / steigt ins Wasser / vnd wirfft das Hembd zum Rock / vnd setzet sich bald ins Wasser auff die Knie / Dann wirfft man auff den Umbhang / daß jederman öffentlich könne zusehen vnd hören. Da fasset der Tausser mit der rechten Hand Johannem oder N. bey dem Kopff / vnd spricht laut / vnd ich tauffe dich im namen des Vaters / (hie drucket er ihm den Kopff ins Wasser / vnd zuecht ihn bald wider herfür:) vnd des Sohns (hie drucket er ihn ins Wasser zum andern mal wie vor:) vnd des heiligen Geistes (hie drucket er ihn ins Wasser zum dritten mal / wie vorhin.) der getauffte Johannes spricht / Amen. (Valete & plaudite) Reddamus Latinè, vt & illi, qui Germanica non intelligunt, habeant ridendi materiam.

Quando Iudeus aliquis, apud nos baptismum Christi petit, illi fidem citò non habemus, &c. Deinde ad destinatum baptismi diem; curamus in medio templo statui labrum, aqua tantùm refertum, vt aliquis illic genibus ni-

xus humerorum tenuis contegatur. Quod quidem labrum per ambitum circum circa, sed & desuper ambiendum est pannis, siue velis; ita tamen, ut iuxta labrum, spacium illis pannis occupetur, in quo Iudæus ad baptismum se exsuat, & induat. Proinde vela hæc ita passim accommodantur, & suspenduntur, ut superiniici possint, cum Iudæus ingeniculatur labro; & deponi denuo, postquam est baptizatus.

Commodo igitur, suoque tempore parochus, seu Prædicans adducit Iudæum baptizandum, sistitque eum in medio templi & populi, eumque palam interrogat; Iudæ, quovis vocari nomine? &c. Mox Iudæus obvelatum adit labrum: Et quoniam domi reliquit thoracem, & caligas, calcæos illic exsui, togam ponit, aquamque labri ingrediens, indusum ad togam proiicit exsutum, moxque ingeniculatur. Tum vela superiniecta tolluntur; ut populus Iudæi baptismum & spectare & audire possit. Hic baptizans, dextrâ Ioannem vel N. prehendit capite, & clara dicit voce; Et ego baptizo te in nomine Patris (hic immergit illi caput in aquam, & mox idem retrahit) Et Filij; (hic immergit illi caput denuo ut antè:) & S. Spiritus (hic immergat eum aqua tertio:) Baptizatus Ioannes respondet, Amen. Vbi nescio num alios, me certè cupido incessit, sciendum Prædicans, peracto dramate, aqua illa lustrali, in qua nudus Iudæus sessitavit, præsentem concionem lustret, ut in sexto Aeneidos fecit Corinæus, absoluto Miseni funere.

Non absimilem modum baptizandi Iudæam foeminam tradit Lutherus Tom. 5. Ien. German. in quodam consilio ad nescio quem Parochum misso,
his

his verbis. So vil aber die offentliche Tauffe belanget / laſſe ich mir gefallen / daß ſie mit Tüchern bedeckt / (wie das Weibervolck im Bad /) in einer Wannē / im Waſſer biß an den Hals reichende / mit dem Badtruch angethan / ſiße / (ich wolte auch / daß die Wanne mit Tapeten behenget / gar bedeckte were / wie ein Schweißbad in Hauſern gewöhnlich) vnd vom Teuffer mit dem Haupte drey mal ins Waſſer getaucht würde / mit den gebrauchlichen Worten / als nemlich / Ich tauſſe dich im Namen deß Vatters / vnd deß Sons / vnd deß heiligen Geiſts / Amen.

Quod attinet ad publicam baptizandi rationem placeo mihi, ut pannis sit tecta, (more mulierum in balneo) inque labro, aqua, quæ ad collum vsque pertingat, pleno sedeat, industo balneatorio vestita, (imo velim labrum ipsum tapetibus totum tegi, sicut domi in sudatoriis labris fieri solet) & à baptizante, ter capite immergatur, verbis illis solitis; nimirum; Ego baptizo te in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, Amen.

Antipharmacum.

PVLCHERRIMAM hanc Iudæos baptizandi rationem deſumpſit Pomeranus ex ſuo Luthero; cuius ſuper hac re ſenſum elegantiffimis hiſce verbis elegantiffimus colloquiorum Latinorum Interpres expreſſit. *Iuſtus Menius Martinũ Lutherũ conſulebat de Iudæo baptizando, qui eſt catechiſatus, quibus ritibus eum baptizare deberet. Reſpondit M. Lutherus, ipſum admonens, ne fucatis Iudæi verbis deciperetur. Ritus autem baptizandi Iudæos eſſet*

*Tom. I. Lat.
Colloq. tit. de
Iudæis.*

esset, ut in dolio aqua repleto Iudæus exutus & alba veste indutus collocetur & immergatur.

Probus sanè modus, ut & ille Pomerani; quem si Apostoli obseruassent, quando ad primam S. Petri in Pentecoste concionem tria millia hominum in disciplinam Christi sua nomina dederunt, multis profecto doliis & labris opus habuissent; Et vix aliquot diebus tantam multitudinem cum operoso illo Pomerani apparatu, baptizassent.

Quæritur XXV. An Lutherus non habuerit expeditiorem rationem Iudæos baptizandi? Vtique. Accipe Lutheri verba. Wenn ich einen frommen Juden mehr vberkomme zutauffen / so wil ich ihn bald auff die Elb Brücke führen / vnd ein Stein an Hals hängen / vnd in die Elb werffen / denn die Schälcke verspotten vns / vnd vnser Religion / &c.

Tom. I. Lat.
colloquio Tit.
de Iudæis.

Hæc Germanica Lutheri ita Latio donauit facundus nepos Atlantis, versor, inquam, latinus Colloquiorum Luthericorum. M. Lutherus dicebat, si ad manus peruenerit meas, ad baptizandum, Iudæus, ego illum quam primum post baptismum ducam in pontem Albi, & suspensa illi mola asinaria, precipitem dabo in fluuium. Nam nebulones isti omnes nos subsannant in nostra religione. Sic fecit ille, qui hic Viteberge baptizabatur.

Antipharmacum.

CREDO equidem, neque falli me arbitror, nullum vnquam Iudæum ab vilo Apostolo, aut Apostolico viro aut baptizatum, aut statim, peracto baptismo hunc in modum exceptum fuisse. Sed Luthero nihil
non

non licet; *Man muß den Juden mit starcken Argu-
mēten Begegnen*/inquit Lutherus Colloq. Germ. Sym-
pos. tit. *de Iudæis*. At quodnam fortius argumentū, quàm
quo hic Lutherus Iudæos aggreditur, cum mola asinaria
onustos in Albim fluuium præcipitandos censeret.

Quæritur XXVI. Si quis Iudæus simulatè prorsus &
fictè, absq; vlla voluntate seriò suscipiendi baptismum,
seu id, quod Christiani hac externa cæremonia se perficere
& dare profitentur; baptizaretur, num verè & vali-
dè baptizatus esset.

Respondet Lutherus in homil. de Baptismo: *Si calli-
dus & versipellis Iudæus veniret nobis impositurus, simulans
se Christiana religionis studiosum & cupidum, ac proinde pete-
ret Baptismum; ministerq; Ecclesie presentibus nobis aqua eum
immergeret, additis his verbis; Baptizo te in nomine & man-
dato Dei, & Domini nostri Iesu Christi, &c. tum verè, & legi-
timè esset baptizatus, ut maximè Iudæus Baptismum apud se,
& animum suum prorsus nihili faceret, & postea palàm ride-
ret, contemneret contumeliis afficeret. Quid enim moratur
Deus id, quod non credis, cum ipse aliqd instituit, & mandauit?*

Et quia *ἡς ἡγὰρ τῆς τὰ ἡλὰ*, ideo in eadem homilia hanc
suam Cantilenam recinit Lutherus: *Porro baptizandum
sive infantem, sive adultum, nulla fide præditum esse, quod qui-
dem fieri potest; ut si Iudæus aliquis baptismum se initiari patere-
tur, non ex animo, aut pietatis Christiana studio & amore: sed
aut petulantia, aut lucri alicuius gratia, vel ut Christianos cir-
cumueniat, aut postea irrideat, ludatque. Quamuis autem hic
Iudæus non crediderit, tamen minime iudicabis Baptismum ab
ipso susceptum nihil esse, propter incredulitatem & malitiam
ipsius, etiam baptismum irridenti; sed contrarium dicendum
erit, videlicet, quod verum & sacrosanctum baptismum acce-
perit, ad perditionem & damnationem sui.*

Antipharmacum.

HÆC omnia ex imperitia oriuntur. Nam vt quis adultus verè & validè baptizetur, simpliciter necessarium est, vt habeat intentionem seu voluntatem formalem, seu *virtualem* vel *interpretatiuam* recipiendi sacramentum, siue generatim id, quo Christiani censentur ad Christianam professionem primitus initiari. Quæ intentio nisi adsit, nihil efficitur, quandoquidem Deus Sacramenta ita instituit, vt iis nolit, nisi aliquo modo volentes ac cupientes, insigniri. nam & hic valet illud sancti Augustini; *Qui fecit te sine te, ille non saluabit te sine te*; hoc est, sine tuo assensu & consensu. Neque baptismus tali Iudæo collatus est sacramentum formaliter loquendo; quia vt sit verus baptismus requiritur aptum & proportionatum subiectum; neque enim sine tali subiecto verus baptismus existere potest; cum eius essentia consistat in actuali ablutione subiecti apti & proportionati; sed in casu de quo Lutherus differit, non est aptum & proportionatum suscipiendi baptismi subiectum; nam homo, qui nullam penitus habet aut habuit voluntatem serio suscipiendi baptismum; sed tantum ludit & illudit; non est aptum & proportionatum subiectum; ergo neque actio, quæ circa illum exercetur, est sacramentalis seu sacramentum; nisi materialiter & improprie. Proprie certè non magis, quàm si quis circa aliud non aptum baptismi subiectum, siue animatum, siue inanimatum, verba baptismi cum aspersione aquæ usurparet.

Et rem ita se habere, probamus ex ipso Lutero; qui in Homilia de baptismo sæpe inculcat, tria ad baptismum necessariò requiri, & eorum aliquo deficiente, veritatem baptismi non posse subsistere; *materiam seu aquam,*
ver-

verbum, seu formam; & mandatum Dei. nam si sufficeret dua illa partes, videlicet aqua & verbum, inquit Lutherus, tum ego & quilibet alius baptismum instituere posset cum vellet, imò tot sacramenta cuique facere liceret, quot liberet: At hic deest illud tertium, quod Lutherus ad essentiam baptismi requirit, nempe mandatum Dei; Deus enim nusquam & nunquam iussit, vt baptizetur homo baptismi prorsus incapax, vel ille, qui nullam penitus veram & seriam baptismi suscipiendi voluntatem habet: talis ergo baptismus à ministro, etiam fallaciam ignorante collatus, nullus est.

Dua quidem illa partes (materia & forma) inquit Lutherus, huc pertinent, sed nondum satis sunt, vt per se possint sola sacramentum facere, verum addenda est & tertia pars, vt Trinitas hic tota habeatur, videlicet, diuinum mandatum, seu iussio. Cum hoc potes probare & affirmare, quod diuina Maiestas in calo dixerit; Ego id iussi, mandauit & institui, tum dua illa partes priores valent & constituunt Sacramentum, & tum demum verè Sacramentum vocatur; alioqui, vt dixi, omnia, quacunque homines excogitare possent, Sacramenta essent.

Quæritur XXVII. Vtrum candidatis baptismi adhibendi sint Patrini, seu Susceptores, seu, vt Calvinistæ appellant *fidei iussores*. Respondent omnes; admittendos; sed non Pontificios, non alterius à sua religionis; non malæ fidei, non *excommunicatos*. Vide Caluini epist. 258. 381. 149. & Hunnium Tract. de Sacramentis, cap. 13. de Baptismo in fine.

Nec habeo, quod addam, nisi hoc; si Prædicantes ferre nolunt, vt Catholici fungantur officio *Patrinorum*,

quando sectariorum liberi baptizantur; multò minus Catholicis sacerdotibus & Parochis tolerandum esse; vt Catholicorum infantibus constituentur Lutherani aut Calviniani Patrini; quia hoc nihil aliud est, quam lupo ouem, & miluo pullum gallinaceum committere. Adeo autem Lutherus *patrinos* adhibēdos censuit, vt suis quoque certam formulam præscripserit, qua foeminae rogari debent, vt recens natis infantibus *patrina* seu *commatres* fieri dignentur. Vide Colloq. Germ. tit. *de baptismo*, & Lat. cod. tit. tom. 2. Neque negant Lutherus & Lutherani cognationem spiritalem natam ex officio *patrinorum*: Quid enim frequentius in ore Lutheranorum, quàm *compatres, commatres, &c.* licet abnuant ex hac cognatione matrimonio contrahendo obstaculum nasci; de quo suo loco.

De effectibus Baptismi.

QVÆRITVR XXVIII. Qui sint effectus baptismi. Respondetur varios poni à Luthero, & Lutheranis; à Caluino & Calvinianis, vt videre licet in libris & sermonibus, quos iam in antegressis erotematis citauimus: vnus tamen præ cæteris, est notabilis & commemorabilis, de quo Lutherus in Colloquiis mensalibus tit. *de Baptismo*. Doctor Martin fragte sein Weib / ob sie auch glaubt / daß sie heilig were? Da verwundert sie sich / vnd sprach: Wie kan ich heilig seyn / Bin ich doch ein grosse Sünderin. Darauff sagte D. Martin: Sehet nur da an den Bâpfflichen Grewel / wie er die Herzen verwundet / Warck vnd alles innwendigs eingenommen vnd besessen hat / also daß sie nit mehr sehen können dann nur die äusserliche persönliche Frömbkeit vñ Heiligkeit / so ein Mensch für sich selber thut. Vnd er wandte

Fol. 155. edit.
Francof. fol.
1571.

wandte ſich zu ihr/vnnd ſprach: Glaubſt du daß du ge-
taufft / vnnd ein Chriſt biſt / ſo muſt du auch glauben/
daß du heilig biſt: Dann die heilige Tauffe hat ſolche
Krafft / daß ſie die Sünde endert vnnd verwandelt.
Nicht daß ſie nit mehr vorhanden weren / vnnd nicht
gefület würden / ſondern daß ſie nit verdammen. Der
Tauffe Wirkung/Krafft vnd Macht iſt ſo gar groß/
daß ſie alle Anfechtung auffhebt vnd wegnimbt.

Da aber M. Antonij Lauterbachs Weib gefragt
wurd/ſprach ſie/ ſie were heilig/ ſo vil ſie glaubte/ were
aber ein Sünderin / ſo ferne ſie ein Weſch were. Jha
ſprach D. Martin: Ein Chriſt iſt ganz vnd gar heilig/
Dann wann der Teufel den Sünder wegführet / wo
bliebe der Chriſt: Darumb taug diſer Vnderſcheid vn̄
Antwort nicht. Die Tauff muß man mit veſtem Glau-
ben faſſen/ alßdann werden/oder ſeyndt wir heilig. Al-
ſo nennet ſich David heilig. Pſal. 66.

Hæc Germanica Lutheri verba ita barbarolatine Tom. 2. Lat.
Colloq. fol.
130. b.
reddidit diſertiffimus Colloquiorum verſor. D. Marti-
nus Lutherus ſuam coniugem interrogabat, an etiam crederet,
ſe ſanctam eſſe? Illa attonita reſpondit: quomodo poſſum eſſe
ſancta, qua maxima ſum peccatrix? Reſpondet Martin. Luthe-
rus: Videte abominationem Papiſtarum, quomodo conſcientias
ſauciauit, & errores in integras medullas penetrarunt; vt ho-
mines nihil videre poſſint, quàm illam perſonalem iuſtitiam
& ſanctitatem. Deinde ad eam conuerſus dixit: Credis te ba-
ptizatam & Chriſtianam? Ergo credis te quoq; ſanctam. Tanta
enim eſt vis baptiſmi, vt peccata mutet, non, vt non ſint, ſed ne
damnent. Illa enim eſt efficacia Baptiſmi, vt omnes tētationes
amoueat, noſq; ſanctos reddat. Quod autem multi baptizati nō
ſunt ſancti, hoc ideo fit, quia non credunt Baptiſmo. Ideo Baptiſ-
mus illis non eſt Baptiſmus. Vxor Antonij Lauterbach Diacono

ni interrogata, respondit se esse sanctam, quantum homo. Imò respondit D. Martinus: Christianus totus est sanctus. Nam si Peccator à Diabolo auferretur, ubi maneret Christianus? Ideo illa distinctio non valet. Obseruandus igitur est Baptismus firma fide, tunc sancti erimus. Sic David Psalm. 86. se sanctum appellat.

Antipharmacum.

BAPTISMATE dignè suscepto homines iustos & sanctos effici, in confesso est; at ita iustos & sanctos effici, vt propterea iustitiam & sanctitatem illam deinceps amittere nequeant, si dignam baptismate vitam non instituant; id verò paradoxum est & absonum; vt & illud; Baptizatum, licet multis sceleribus coopertum, ideo sanctum esse, & sanctum vocari debere, quia aliquando baptismum suscepit; contraria persuasio adeo mortalium pectoribus insculpta est, vt ne duæ quidem Moniales, Borrha, Pellex Lutheri; & Pellex Lauterbachij, quæ & ipsa Monialis fuerat; se sanctas affirmare ausæ fuerint; tametsi à tam sancto Propheta ad nominis huius honorem sibi vendicandum excitatæ; nonnulla enim absurdiora sunt, quàm vt in mentem & frontem, quantumuis amentem & effrontem, cadant. Et si Lutheri assertum verum esset; tunc faciendum esset, viso in plateis Lutherano, quod se cum illis facturum scripsit Lutherus in Admonit. ad sumendam Eucharistiam Tom. 5. Ien. qui se omnis labis exsortes pronunciabant. Vnd wo ich wüßte / daß dein Ernst were / so wolt ichs warlich bestellen / daß man auff allen Gassen / wo du giengest / alle Glocken leutten müßte / vnd für dir her auff ruffen: Die gehet daher ein newer Heiliger vber alle Heiligen / 16.

De

De Ceremoniis Baptismi.

QVÆRITVR XXIX. Vtrum adhibendæ sint aliqua ceremoniæ baptismum antecedentes, comitantes, & subsequentes. Respondet Calvinus lib. 4. Instit. cap. 15. sect. 19. *Quod ad externum symbolum pertinet, utinam genuina Christi institutio valisset quãtum par erat, ad cohibendam hominum audaciam. Quasi enim res esset contemptibilis, ex Christi præcepto, aqua baptizari, inuenta est benedictio, vel potius incantatio, quæ veram aqua consecrationem pollueret. Additus postea cereus cum chrismate; exsufflatio verò ianuam ad Baptismum aperire visa est. Etsi autem me non lateret, quàm vetusta sit aduentitia huius farraginis origo, respuere tamen mihi & piis omnibus fas est, quidquid ad Christi institutionem addere ausi sunt homines. Cùm autẽ videret Satan stulta mundi credulitate absque negotio ferè inter ipsa Euangelij exordia receptas esse suas imposturas, ad crassiora ludibria prorupit; hinc sputum & similes nugæ palam in Baptismi probrum effra-
vi licentia inuecta.*

*De his ritibus
lege Bellarm.
lib. de Baptis-
mo cap. 24.
& seqq.*

Beza in Apologia contra Franciscũ Balduinum. *Nec spõsiores, nec stipulationes, nec fidei professiones sustulimus; imò verò illos, non dicis caussa, sed idoneos & legitimos; istas verò longè magis expressas & accõmodatas adhibemus, quàm si vestrum illud ABRENVNTIO, & CREDO, quod veteribus multis meritò absurdũ visum est in infantium Baptismo, à vestris verò uullo modo intelligitur, retineremus. Preces etiam non alias, quàm ab omni superstitione puras, & verbo Dei consentaneas concipimus. Formam autẽ Baptismi qualem Christus mandauit, vsurparunt Apostoli, & purissima Ecclesia obseruauit, sedulo obseruamus. Itaq; quid hic requiris? exorcismos, unctio-
nes, cereos, sputa, cruces, & quid non? At tu, transfuga, potius abi in malam crucem, quàm Ecclesias nobis à Deo cõmissas istis sordibus rursus inquinari patiamur.*

*Vide eundem
Bezam epist.
8. & 12.*

An-

Antipharmacum.

HIS Nouatoribus oppono antidoti loco non tantum illa, quæ de his cæremoniis doctissimè Bellarminus lib. de Baptismo disputat; sed & duos Lutheri libellos de ritu administrandi baptismum, in quibus omnes propemodum catholicis vsitatos ritus retinet, suisque præscribit; licet Lutherani, etiam Prædicantes, paulatim ad *conduplicatam*, imò & *triplicatam* & *quadruplicatam* simplicitatem Calvinianam se transferant, & plerosque baptismalium rituum valere iubeant.

Quæritur XXX. Quid Beza & alij in specie de signaculo sanctæ Crucis (quod & ipsum ex baptismi cæremoniis vnum est) sentiant. Respondeat tibi ipse Beza his contra Balduinum verbis: *De Cruce quid dicam? Fuerit sanè tempus, quo fuit aliquis istius signaculi aduersus Christi crucifixi contemptores vsus: sit etiam diu & libenter à Christianis usurpatus pro externa vera religionis professione. Cum tamen iam pridem deserit istorum miraculorum vsus, nec inter eos idololatrias versemur, à quibus hoc signo distingui nos oporteat; cum denique eò res deuenit, ut cum ab Artolatria discessero, nulla sit sub celo talis Magia & Idolomania species, qualis est illa crucis signatio, & spurcissima adoratio, adeò ut quod vni crucifixo nunc in calis regnanti debetur, (de nulla re magis, ut arbitror, sibi plaudente Satana) ad aurum, argentum & lignum publicè sit translatum; tunc à nobis tam horrenda Sacramenti profanationis omnem memoriam, & occasionem sublatam merito potes indignari? Scio tamen nonnullos, sublata crucis adoratione, aliquem signi crucis vsum retinuisse. Utantur igitur ipsi, sicuti par est, sua libertate. Sed, si quas ipsi habent huius signi in Ecclesiis suis retinendi causas, nos certè cur illud nulla modo toleremus, & plurimas & necessarias causas habemus.*

Idem

Idem Beza epist. 8. ad Pſeudoepiſcopum Londinenſem: *Crucis conſignatio, et ſi vetuſtiſſima eſt, tamen quid utilitatis afferat ſane non video & quamvis mirificè & proſuſus ὑπερβολικῶς à Chryſoſtomo præſertim, quaſi quadam religionis Chriſtiana ſumma commendatur, tamen cum neq; autoritate verbi Dei, neque vlllo Apoſtolorum exemplo, (ἀπόκρυφα enim illa nihil moror) nitatur, id eſt, cum omni Dei verbo deſtituatur, nec ſane etiam ad decorum vlllo modo pertineat; denique cum maximè abominanda ſuperſtitioni, & omni horribiliſſimæ illi hyperdulia crucis, primum aditum patefecerit, multò minus velim illam inter ἀδιάρους numerare, quàm ancum illum ſerpentem Ezechias.*

Idem Beza epist. 12. *Signi Crucis, ut olim aliquis fuerit uſus, eam tamen eſſe & quidem adhuc adeo recentem ſuperſtitionem maximè execrabilem, certum eſt, ut rectiſſimè feciſſe arbitremur, qui ſemel iſtum ritum ex Eccleſiis expulerunt, cuius etiam non videmus, qua ſit utilitas.*

Antipharmacum.

ADVERSUS hæc Calviniani Beza & aliorum Crucis hoſtium venena, proderit ſumere hoc alexipharmacum ex Calviniani ſynedrij Londinenſis apotheca. Nos, priuati cuiuſq; tum Miniſtri, tum alterius perſona cuiuſcunq; ſta-
Calviniana Synodus Londin. celebrata 1603.
 tuimus eſſe, verum Crucis uſum, publica auctoſitate præſcriptum reuerenter amplecti ac recipere (in baptiſmo adminiſtrando) præſertim cum intelligant res alioqui medias ac indifferentes naturam ſuam aliquo modo mutare, poſtquam ſub legitimi magiſtratus edictum vel interdictum venerint, neq; pro cuiuſq; libitu præter legem omittendas eſſe, cum præcipiuntur; nec cum prohibentur, obſeruandas. Quo fit, ut propter ipſam Crucis memoriam, qua apud omnes verè in Chriſtum credentes plurimi ſemper fuit, &c. Eccleſia Anglicana (Cal-

uiniana) eius signum in baptizando usq; retinendum censue-
rit, secuta nimirum ea in re Primitiua & Apostolicas Eccle-
sias, atq; hunc characterem pro licita externa ceremonia repu-
tans & symbolo honorifico, per quod infans illius obsequio, qui
Crucis mortem subiit, in perpetuum votus esset & mancipatus:
id quod ex verbis in libro publicæ Liturgiæ expressis facillimè
potest perspicere. Hæc & alia multa in laudem sanctæ Crucis
Caluiniani Angli cōtra Beza & similium Calvinistarum
calumnias decantant: de quibus itidem actum est in Pa-
negyrico Misenico & Tom. 1. de S. Cruce lib. 4.

DE CONFIRMATIONE.

QUÆRITVR I. Vtrum confirmatio sit sacra-
mentum. Respondet Lutherus in captiuita-
te Babylonica, cap. de Confirmatione, se non
damnare septem sacramenta, sed tantum in-
ficias ire, septenarium hunc numerum ex sacris litteris proba-
ri posse. Non ergo negauit Lutherus confirmationem es-
se sacramentum; sed hoc solummodo, eam ex scripturis
probari posse. Et quod de confirmatione diximus, id iti-
dem de Ordine, Extrema vnctione, & Matrimonio in-
telligi debet; quandoquidem & hæc in septenario illo
sacramentorum numero comprehenduntur.

Quæritur II. Num Lutherus in Captiuitate sua seriò
hæc scripserit. Respondetur, negatiue, quia in disputa-
tione contra Louanienses ita scribit Lutherus Tom. 2.
Lat. Witeb. Confirmationem esse sacramentum, sine verbo af-
feritur. Et sentina Louaniensium mentitur à Christo esse insti-
tutam. Et eadem est sententia omnium Nouatorum hu-
ius ætatis.

Quæ